

Ag Stör tillsattes i början av —75 av FMV-F:LTA. Arbetsgruppens uppgifter är ej, som mången trott, att framställa kaviar, utan att utreda vilka elektromagnetiska störningar som finns, deras ursprung och verkan på utrustningar inom försvarets transmissionsnät.

Befintliga materieluppföljningssystem har hittills inte givit någon total bild av störningarnas omfattning och frekvens vad beträffar åska, kraftstörningar etc. Endast i mer graverande fall har FMV sakbyråer och huvudverkstäderna ibland fått kännedom om det inträffade. Störningar bedömdes dock förekomma ofta och kartläggande av dem ansågs nödvändigt för reella åtgärder, att i det fortsatta arbetet eliminera störorsaker av skilda slag. Ett gränssnitt mellan tele- och kraftutrustningar samt kraven på detta gränssnitt ansågs också behöva fastställas. För det fortsatta arbetet

tillsattes två undergrupper: Telestörgruppen och Kraftstörgruppen.

Telestörgrupp

Telestörgruppens uppgift blev att undersöka teleutrustningars störcänslighet och i vilken mån de stör andra utrustningar. Undersökningen skulle beröra befintliga utrustningar och resultera i modifiering av dåliga sådana samt ge normförslag att användas vid transmissionsbyråns inköp av ny utrustning. Vidare skulle gruppen studera åskans inverkan på utrustningar i transmissionsnätet, samt hur eventuell påverkan skall elimineras.

Kraftstörgrupp

Kraftstörgruppens uppgift blev att undersöka befintliga kraftutrustningar beträffande störcänslighet, att studera jordningsprinciperna för olika anläggningar och att föreslå förbättringar. Arbetet skulle också resultera i en kravspecifikation för kraftutrustningar.

Efter ett års letande efter åska, transienter, störda utrustningar och andra störningar har arbetsgrupperna kommit till en hel del intressanta resultat. Ett antal utrustningar har utpekats som speciellt störcänsliga, speciellt avseende åskstörningar.

En del moderna kretslösningar har utpekats som störcänsliga och/eller störande. Speciellt besvärliga störcällor tycks likspänningsomvandlare med hackare vara. Det finns dock konstruktioner som är fullgoda ur störsynpunkt.

Bristfälliga anläggningar

Vissa anläggningsinstallationer har undersökts och befunnits direkt bristfälliga. Bristerna betingas främst av bristande kunskap, brist på anvisningar och dåligt samarbete mellan olika materielintressenter. En omfattande åskskadeundersökning har utförts, vilken har lett till att vissa anläggningar har utpekats som speciellt känsliga ex. telekablur, flygbaser och länkanläggningar. Åtgärder har rekommenderats och vidtagits inför 1976 års åksäsong. Samarbete med Institutet för högspänningsforskning i Uppsala har inletts i åskfrågor. Därifrån kommer förslag till åtgärder och utvärdering av resultat att erhållas. Ett antal blixträknare ställs även till Ag Störs förfogande. Inom telestörgruppen har ett förslag till "Föreskrifter för elstörmätningar" vid projektering av ny materiel till Transmissionsbyråns utarbetats. Det är för närvarande ute på remiss.

Det första årets arbete inom Ag Stör har till stora delar bedrivits i form av intervjuer med underhållspersonal. Några har kanske till att börja med ansett medlemmarna i Ag Stör som störningar i det dagliga arbetet, men samarbetet har sedan varit mycket gott, och en mängd värdefull information har erhållits.

Just nu pågår inom Ag Stör störmätningar på utpekade utrustningar bl a elverk, datamodem mm. Det är tidsödande mätningar som ofta måste utföras i skärmbur. Detta för att inverkan från omgivningens stormiljö skall undvikas. Dessa mätningar skall förhoppningsvis leda till förbättringar och rekommendationer att användas i framtiden. Vidare föreslås viss modifiering av ett par "åskkänsliga" anläggningar. Dessa kommer sedan att specialstuderas under 1976 års åksäsong. Blixträknare kommer att användas. Under andra halvåret 1976 kommer analys av resultaten från störmätningarna och åskundersökningen att utföras. Två delrapporter från Ag Stör har utgivits.

L G Wallin FFV-U/CVA

AG-STÖR vill gärna framhålla:

- Gruppen är endast ett rådgivande organ. Ev störbegränsande åtgärder åvilar sakansvarig.
- Gruppen vill däremot gärna bli informerad om störproblem och söka bidra till lösningar.
- Förvänta inte underverk från AG-STÖR, problemen är många och svåra.

Kontaktmän:

Knut Egeland FMV-F
Lennart Hagman FFV-U/CVA
Per Henriksson Telub AB

ordförande AG-STÖR
sammank. kraftstörgruppen
sammank. telestörgruppen